

FOKUS

Dagens tema:
Mindre medicin

Af Kristina Lund Jørgensen
Foto: Nils Mogens Svalebøg
klj@fyens.dk, nmo@fyens.dk

Mindre medicin til sukkersyge

■ **Patienter med type 2 diabetes får unødvendigt meget medicin og dermed unødvendige bivirkninger.**

■ **Nyt projekt skal forsøge at give patienterne mindre og mere målrettet medicin**

10 forskellige slags medicin er nogle af de piller patienter med type 2 diabetes må lære at sluge, når de kommer i behandling for deres sukkersyge. Men en del af den medicin kan patienterne undvære, hvis lægerne lærer at se på patienterne individuelt og skræddersy en behandling til den enkelte.

Det er den teori, som læge og ph.d. studerende Jakob Volmer Stidsen arbejder ud fra, når han i efteråret går i gang med et stort ph.d. projekt, hvor formålet er at skære ned på diabetespatienternes medicinforbrug.

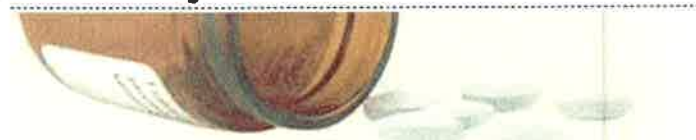
Behandlingen af type 2 diabetes har i mange år været standardiseret. Nu skal de praktiserende læger, der deltager i Jakob Volmer Stidsens projekt, i stedet strikke personlige behandlingsforløb sammen til patienterne.

Konsekvenserne af at blande meget medicin sammen kan nemlig være potentielt farlig. Derfor skal det nu undersøges.

Behandlingen i dag baserer sig på gennemsnitstal fra undersøgelser af flere tusinde patienter, og lægerne kender ikke effekten på den enkelte. Derfor kan der både være patienter, som får glæde af behandlingen, og der kan være enkelte, den skader, fordi medicin har bivirkninger. Målet må derfor være at give så lidt medicin som muligt.

- Det har vist sig, at noget af den medicin, de får, kan virke uhensigtsmæssigt for visse patienter, hvis den ikke forvaltes efter individuelle behov. Derfor vil vi nu afprøve, om det ikke er muligt at bruge færre præparater og mere målrettede typer medicin, forklarer Jakob Volmer Stidsen.

Diabetes-forsøg

Målrettet medicin: Når de praktiserende læger modtager en patient, der har fået stillet diagnosen type 2 diabetes, skal de finde ud af, hvilken undergruppe af sygdommen, patienten har. Selve årsagen til sukkersygen kan være forskellig, hvilket kræver, at behandlingen også er forskellig. Mange patienter har også andre sygdomme ved siden af, og det kan også have indflydelse på, hvordan patienten skal behandles. Derfor skal de 1123 patienterne, der deltager i forsøget, have færre, men mere målrettede typer medicin til regulering af blodsukker og blodtryk. Der er desuden en kontrolgruppe på samme antal patienter, der fortsætter med den traditionelle behandling.

Diabetes kan være årsag til komplikationer som hjertekarsygdomme, blindhed, nerveskader og nyrsvigt. Målet med medicin-projektet er at luge ud i medicinforbruget og dermed mindske de komplikationer, som diabetes kan forårsage, og dermed forhøje livskvaliteten for patienterne.

Odense: Centrum for diabetes-forskning

Den 20. september blev Diabetes Akademiet indviet. De har sekretariat på Odense Universitetshospital. Akademiet skal være med til at øge kvaliteten af diabetes forskningen i Danmark.

Akademiet er støttet af Novo Nordisk Fonden med 201 millioner kroner. Deres budget de første fem år er på knap 400 millioner kroner.

Cirka 300 forskere fra ind- og udland skal tilknyttes akademiet.

Hvert år får cirka 25.000 danskere stillet diagnosen type 2 diabetes. Antallet af diabetikere er fordoblet de seneste ti år. Hver dag dør tolv danskere af sygdommen. Diabetes koster hver dag samfundet cirka 86 millioner kroner.

Kilde: Diabetesforeningen og Sundhedsstyrelsen

Grafik: Gert Ejen

De patienter, der skal deltage i projektet, er dem, der netop har fået stillet diagnosen. På den måde kan den rigtige medicin vælges fra start og dermed forebygge, at man må bruge alle præparaterne i den standardiserede behandling. Samtidig vil Jakob Volmer Stidsen følge en kontrolgruppe, der får den traditionelle behandling.

Forskellige årsager

Nyere forskning viser, at der er forskellige årsager til, at folk udvikler type 2 diabetes. Og der er forskellige grader og undergrupper af sygdommen. Derfor er det også nu i højere grad muligt at målrette behandlingen.

- Sukkersyge handler om balancen mellem, hvor meget insulin du selv kan producere og hvor stort dit insulinbehov er. Det kan variere meget fra patient til patient. Denne balance skal vi finde hos den enkelte. Er du meget rund om livet, har du højst sandsynligt et stort insulinbehov, og er du tynd, er dit insulinbehov må-

ske normalt, men insulinproduktionen er nedsat, forklarer Jakob Volmer Stidsen.

Færre komplikationer

Håbet er, at han om 10 år, hvor det er planen at projektet skal afsluttes, kan vise, at patienterne har fået færre komplikationer, forhøjet livskvalitet og færre bivirkninger efter at have været i mere målrettet behandling med færre piller i medicinskabet.

Patienter med type 2 diabetes har ofte komplikationer som hjertekar-sygdomme, problemer med synet og nyrsvigt. Sygdomme, som de også får medicin for.

- Jo færre præparater og jo færre bivirkninger patienterne får, jo større er sandsynligheden også for, at de følger behandlingen, som de skal. Desuden kender vi heller ikke langtidseffekten for brug af flere forskellige typer medicin samtidig. Der kan være utilsigtede effekter ved de blandinger, som vi slipper uden om, forklarer Jakob Volmer Stidsen.

Der er sat 10 år af til projektet, for at han for alvor kan få bevis for, hvad langtidseffekterne af et mindre medicinforbrug er. Og om det er muligt at påvise færre komplikationer hos gruppen af patienter, der får en mere målrettet behandling. Men allerede efter fire år vil Jakob Volmer Stidsen samle de første resultater sammen og se på, hvordan det går patienterne på kort sigt.

- 10 år er selvfølgelig lang tid. Men det er den slags robuste resultater, der for alvor kan bruges til noget i vores verden, siger Jakob Volmer Stidsen.

■ **Læge Jakob Volmer Stidsen har, siden han var medicin-studerende på SDU, interesseret sig for sygdomme, der som sukkersyge er relateret til vores stofskifte.**

86

millioner kroner om dagen er prisen for at behandle patienter med sukkersyge.

Diabetes 2 er 10 forskellige sygdomme

■ Ny forskning viser, at diabetes 2 dækker over flere forskellige sygdomme, der kræver hver sin form for behandling

Type 2 diabetes opfattes som hovedregel som én sygdom, der behandles på en bestemt måde med flere forskellige typer medicin, der kan sænke blodsukker og blodtryk.

Men ny forskning fra danske DD2, Dansk Center for Strategisk forskning i type 2 diabetes, har vist, at patienterne udvikler diabetes af vidt forskellige årsager. Patienten kan have udviklet diabetes på grund af en arvelig defekt i generne, på grund af fedme eller det modsatte, og det kan ske på grund af et overforbrug af steroid (binyrebarkhormon) - ofte som led i relevant behandling af andre sygdomme.

Derfor kan det nye medicinsprojekt blive afgørende for en forbedret behandling af patienter med sukkersyge, lyder det fra Henning Beck-Nielsen, professor og leder af Det Danske Diabetes Akademi, der netop er etableret på Odense Universitetshospital i september i år.

- Det viser sig, at type 2 diabetes er en fællesbetegnelse for en række undergrupper. Derfor kan den gængse behandling være decideret skadelig for nogle, mens den ikke er det for andre. Og der vil være nogle, der kan klare

■ Leder af Diabetes Akademiet, professor Henning Beck-Nielsen, forventer, at de mange projekter, der knyttes til akademiet vil forbedre behandlingen og livskvaliteten for patienterne.

sig med få præparater, mens andre skal have flere. Med projektet får vi skabt klarhed over, hvilke undergrupper der skal have de forskellige behandlinger, forklarer han.

Myten om blodsukkeret

Henning Beck-Nielsen peger på, at diabetespatienterne i dag generelt får for meget medicin både for at sænke blodtryk og blodsukker.

Patienter med sukkersyge kan ikke producere nok af hormonet insulin. Og det får blodsukkeret til at stige. Tra-

ditionelt har behandlingen derfor været koncentreret om at få blodsukkeret til at falde. Og det kan betyde, at patienter har fået op til tre forskellige typer medicin for at sænke det. Men nye, amerikanske studier sår nu tvivl om den sandhed om sygdommen.

- Noget tyder på, at det ikke altid er gavnligt for en patient at få sænket blodsukkeret til det niveau, der er normalt for andre. Derfor er det vigtigt, at vi nu ser på, hvordan vi behandler individuelt, siger Henning Beck-Nielsen.

Fyn forrest med diabetesforskning

Odense Universitetshospital går forrest med den største undersøgelse af patienter med type 2 diabetes i et nationalt forskningsprojekt DD2, Dansk center for strategisk forskning i type 2 diabetes.

Det er professor Henning Beck-Nielsen, der står i spidsen for projektet, der har som mål at samle alle nyopdagede personer med type 2 diabetes i et fælles, landsdækkende register.

Dermed bliver al data på patienterne samlet et sted, som vil være til stor gavn for videnskaben, der i fremtiden får mulighed for at trække data på alle landets patienter

til brug for videre forskning i blandt andet mere målrettet behandling, ny medicin eller effekten af motion.

- Man taler i dag om en diabetesepidemi og forventer, at der vil være over en halv million diabetikere i Danmark i 2020, siger Henning Beck-Nielsen.

Derfor vil han med databasen være med til at give forskerne mulighed for at sikre den store gruppe af patienter den bedst mulige behandling i fremtiden.

- Håbet er, at vi i fremtiden kan give patienterne en mere specifik og målrettet behandling. Vi kan forhåbentlig også

reducere de komplikationer, der ofte følger med diabetes. Og hvis vi både kan give en behandling med færre komplikationer og samtidig give dem mindre medicin, så bliver det også billigere for samfundet, slår professoren fast.

Der er beregninger der viser, at behandlingen af patienter med sukkersyge koster samfundet 86 millioner kroner om dagen.

Det strategiske Forskningsråd har støttet DD2 med 40 millioner kroner. Derudover har projektet fået støtte fra Sundhedsstyrelsen, Diabetesforeningen, Novo Nordisk Fonden og regionerne.

